

ДЕСЕТ САВЕТА ЗА РОДИТЕЉЕ У ВЕЗИ СА КОРИШЋЕЊЕМ ДИГИТАЛНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ

КОРИСТИТЕ ТЕХНОЛОГИЈУ ЗА КОМУНИКАЦИЈУ

Повежите се и разговарајте са родбином путем видео-чета. Ако сте на путу, прочитајте детету причу пред спавање преко телефона или таблета. Заједно са дететом шаљите имејлове рођацима и пријатељима са којима се ретко виђате (нпр. живе у иностранству).

КОРИСТИТЕ ТЕХНОЛОГИЈУ КАО ОРУЂЕ

Снимите занимљиве ситуације или важне догађаје вашим паметним телефоном или таблетом и заједно направите слајдшоу помоћу неког дигиталног алата. Гледајте са дететом оно што њега занима (нпр. кратак видео ерупције вулкана или упутство како нешто може да се направи). Користите калкулатор како бисте израчунали колико новца вам је потребно да купите неколико играчака. Користите апликацију за повећавање (лупу) да бисте гледали ситне детаље у природи. Слушајте музику за децу на паметном телефону. Користите онлајн речник да бисте пронашли значење непознате речи или речи страног језика.

АКТИВНО УЧЕСТВУЈТЕ...

Одуприте се искушењу да технологију користите као „бемиситерку“. Уместо тога, користите је као начин повезивања са дететом.

Посећујте веб-сајтове и веб-претраживаче намењене деци, дигиталне библиотеке... Читајте или слушајте заједно дигиталну књигу, разговарајте са дететом о томе што сте читали/слушали, питајте га да упореди ликове из приче са особама из свог живота, смисли другачији завршетак приче... Играјте видео-игре заједно, питајте дете које су његове омиљене и зашто. Гледајте научне видео-снимке заједно. Спроведите заједно експеримент по упутству са интернета.

ПОБРИНИТЕ СЕ ЗА ТОДА ДЕТЕ СВАКОДНЕВНО СТИЧЕ ИСКУСТВА КРОЗ ИГРУ

Пре него што детету купите таблет или други дигитални уређај, будите сигурни у то да оно ужива у играма које не укључују дигиталне уређаје: грађење блоковима или друге конструкторске игре, креирање уметничких дела, читање сликовница и књига, драмске игре и игре на табли.

Не заборавите да је учење кроз игру са вршњацима (у парку, на игралишту, у играоници, итд.) главни обликучења удечјем узрасту, као и то да је неструктурирана игра један од најважнијих покретача интелектуалног, емоционалног, социјалног и физичког развоја детета.

ПОСТАВИТЕ ГРАНИЦЕ И ПРИДРЖАВАЈТЕ ИХ СЕ

Као што су претходне генерације постављале границе за гледање телевизије, тако данашњи родитељи постављају границе по питању количине дететовог времена испред екрана (телевизора, рачунара, таблета или мобилног телефона), садржаја, начина и контекста у којем их користи. Колико времена дневно? Када? Да ли онда када је вама потребно фокусирано време за нпр. плаћање рачуна? Или када је дете окупирано неком креативном активношћу? Успоставите своје породичне границе за коришћење технологије и будите доследни.

БУДИТЕ КРИТИЧНИ ЗА ДОБРОБИТ СВОГ ДЕТЕТА

Обратите пажњу на оцену дигиталног садржаја (нпр. ПЕГИ ознаку видео-игре), али запамтите да они који га оцењују немају увид у специфичне потребе и интересовања вашег детета! Ако се одлучите за време испред екрана, прегледајте шта је дете гледало и гледајте заједно са њим како бисте му помогли да разуме оно што види. Размотрите корисност апликација које изаберете – да ли су интерактивне и дали подстичу креативност, иновативност и решавање проблема? Користите апликације заједно са дететом како бисте могли да донесете добру одлуку. Направите свестан избор.

НЕ ДОЗВОЛИТЕ ДА ВАМ ТЕХНОЛОГИЈА СТАНЕ НА ПУТ ЗАЈЕДНИЧКИМ АКТИВНОСТИМА

Породични оброци су одлично време за разговор, размену дневних догађања и успостављање блискости. Вожња аутомобилом је право време за причање, певање и играње игара, у мери у којој не омета возача. Заједничко припремање оброка, не само што утиче на квалитет односа, већ пружа могућност вашем детету да активно користи математику и развија језичке способности. Размислите, технологија или драгоцену време када је породица заједно?

БУДИТЕ МОДЕЛ ЗА ЗДРАВО ПОНАШАЊЕ

Да ли свакодневно водите дуге разговоре путем мобилног телефона или свако вече сатима гледате телевизију или филмове? Да ли је телевизор укључен у позадини, чак и када га нико не гледа? Држите ли свој мобилни телефон на столу за време ручка? Да ли играте онлајн игре до поноћи?

Размислите о томе какав сте модел свом детету у коришћењу технологије. Деца много боље уче посматрањем понашања одраслих, него када их директно подучавате (говорите им шта треба да раде).

У РЕДУ ЈЕ РЕЋИ НЕ

Процените шта је најбоље за вашу породицу и запамтите: технолошке компаније вам се рекламирају као потрошачу, тако да – будите паметни. Будите промишљени у вези са одлуком о томе да ли ћете и на који начин додати технологију у дан свог детета.

БУДИТЕ ПАМЕТНИ, БУДИТЕ БЕЗБЕДНИ

Обратите пажњу на поставке приватности на дигиталним уређајима које користи дете. Поштујте правила у вези са доњом узрасном границом за коришћење и објављивање фотографија деце јавно (шерентинг). Поделите са пријатељима и породицом своја правила о објављивању информација о детету на друштвеним медијима. Обезбедите да из вртића или школе траже вашу дозволу пре објављивања фотографија вашег детета на друштвеним мрежама или веб-страницама.

